

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes száma ára 6 fillér.

MÉRJELMÉN HETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
katonasági bizottsági kögyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.Ide küldendő: a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**Kiadótalajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Tisztviselők adóssága.

Lapunk legutóbbi számában közöltük ama pénzügyi tervezetet, mely a fő- és székvárosi tisztviselők anyagi ügyeit van hivatva rendezni. A fővárosi tisztviselők nagyrésze el van adósodva és most a város maga nyújt segítséget tisztviselői anyagi helyzetének javítására.

Az, ami a fővárosi tisztviselőknek fáj, fáj az a vidéki városok tisztviselőinek is. Mert higgye el bárki, hogy a mai nehéz megélhetési viszonyok közt nem kell könnyelműség az adósságcsináláshoz. Amint pedig az első tartozás feltűnik a tisztviselő életében, a legtöbb esetben megkezdődik küzdelme az élet nehézségeivel. És az a küzdelem rettenetes hűssel kíséri egész életén át, nem hagyva neki nyugalmat, megkeserítve jelenét, aggodalommal töltve el jövője iránt. Éjnapi gondjai mellett ki van téve az emberek szeretetlen megszólásának, jogos és jogosulatlan ítélezésekről azok részéről, kiket a vak sors nemcsak vagyonnal halmozott el, hanem megverte őket azzal a rossz természettel, hogy ítéloszékkel illeik szegényebb embertársaik felé, könyveltséggel vádolva őket, anélkül, hogy keresnének ama okokat, melyek azt a munkás tisztviselőt bajokba, anyagi zavarokba sodorták.

Nem kívánjuk mi az emberi gyöngöseségeket, gyarlóságokat menteni, azt is jól tudjuk, hogy az emberek sokszor nem számolnak helyzetükkel; azt is megengedjük, hogy sok esetben egy jobb anyagi jövő reményében lépjük túl a kiadások határait, de mindezek daczára mi nem tudunk könyörtelenül ítélni az anyagi zavarokba jutott tisztviselő felett. A napról-napra emelkedő drágaság lakberben és élelmiszerekben, a család növekedése, betegségek, a társadalom követelései, kulturális és emberbaráti célok támogatása, megengedett szórakozások, az állásához megkívánt tisztességes ruházódás, mind oly dolgok, melyek pénzbe kerülnek és melyek nagy részben elkerülhetetlenül szükségesek. És szabja bár a tisztviselő kiadásait a minimumra, nélkülözön bár oly dolgokban, melyek állásánál és műveltségénél fogva megilletnék, még akkor sem tudja adósság nélkül megfutni életét. Mi, akik ismerjük a tisztviselő helyzetét, mert hisz még kis város vagyunk ahhoz, hogy nek is látnánk — magyarosan szólva — az emberek veséjébe; jól tudjuk, hogy városunk tisztviselői is a legnagyobb nehézségekkel küzdenek és igen soknak közülük még munkaeje is veszélyeztetve van az anyagi gondok nyomása alatt. Mennyi igazi, kicsiszolt, fényesen köszörült tehetség omlik össze a küzdelemben és hány jobb sorsot érdemlő ember veszti el enerzsiáját a megélhetés gondjai között.

Mert higgye meg bárki is, hogy a mai viszonyok között a tisztviselői fizetésből megélni nem lehet, sőt még azok is érzik a gondokat, akik családi vagyonuk jövedelméből

pótolják csekély fizetésüket. A megélhetési viszonyok legalább is 50%-kal rosszabbodtak az újabb időkben, a fizetések azonban nem emelkedtek, sőt itt-ott még azon gondolatlan nézetek is érvényesültek, hogy a városi tisztviselők nagyon is jól vannak fizetve. Ennek tulajdonítható, hogy míg más városok, számolva a viszonyokkal, vagy fel-emelték tisztviselőik fizetését, vagy korpótlékkal, esetleg drágasági pótlékkal segítettek rajtuk, nálunk lekerült a napirendről nemcsak a fizetésemelés és korpótlek kérdése, hanem késik a kormánytól a drágasági pótlek megadásának elintézése is. Ez utóbbi ugyan olyan csöpp edésség a megélhetés keserűségei között, hogy említésre sem érdemes, de a szegény tisztviselő erre is rá van utalva.

Mint fentebb említettük, az első adósságcsinálást követi a másik. Foltra folt jön, aztán jön a krízis. A tisztviselő az ügyvédek kezei közé kerül, később pedig a végrehajtott tiszteleg nála. A költség nő, a tőkét felülmulja a perköltés és a tisztviselő keresete eluszik és jó szerencse, ha el nem veszik mindenét. Ne csodáljuk tehát, ha a bajba jutott tisztviselő elveszti életkedvét és folytonos aggodalomban tölti életét.

Nem szoktuk kutatni, bolygatni a tisztviselők anyagi viszonyait. Nem élünk velük egy hivatalban, tehát azt sem tudjuk, vajjon van-e városunk tisztikarának nagyobb adóssága. Annyit azonban a mindennapi élet bizonyít, hogy a mi városunk tisztviselőinek nagy része szintén nehéz küzdelmek között él. Vagyis foltra foltot tesz és járatos a váltó dolgokban. És ez nem is lehet másképpen, mert egyetlen jövedelmi forrásából: tiszti fizetéséből képtelen megélni állásához képest. Ebből azt következtetjük, hogy habár a tisztviselők még távol vannak a végleges eladósodástól és talán rózsásabb a helyzetük budapesti kollégáknál, mégis itt volna az ideje, hogy ők is gondolkodjanak terhes adósságaik konvertálásáról addig, míg nem késő.

Ami a fő- és székváros megtesz minden kockázat nélkül tisztviselői javára, azt megtehetné Debreczen város annál is inkább, mivel itt még nincs szó oly horribilis összeg erkölcsi és anyagi garantsálásáról, mint a fővárosban. Pént erre a célra lehetne találni az alapítványi pénztárak tőkéiben és ez a pénzüveget bizonyára több hasznot hozna az alapítványi pénztáraknak, mint a mostani kezelési és kamatoztatási rendszer. Legzűlszerűbb volna a budapesti mintára hosszú lejáratú 10—20 évi előlegkölcsönöket adni az eladósodott tisztviselőknél, kik ezen kölcsönöket havonként törlesztenék. Ez által nyugodalmat kölcsönözhetnének a tisztviselők, keresetüket nem emészték meg a perköltések és ami fő, visszanyernék munkakedvüket és fokozottabb tevékenységgel szentelhetnék anyagi gondoktól megszabadított munkaejüket hivatalos kötelességeik teljesítésére.

Nagyon óhajtáná e sorok írója, ha városunk tisztí főügyése, jogászvilágunk eme előkelő tagja, vagy bárki, ki a városi tisztviselők ügyeit tüzetesebben ismeri — hozzá szólnának *A város* hasábjain ezen fontos kérdéshez.

Dr. Verus.

Középosztályunk pusztulásának okai.

Az egykori uri családok nagyrésze országSZerte elpusztult. A vén nyárfák kivágvá, a kert felszántva, az udvar begyepesedve, a kapu csukva, a nép az udvarból kiltitva, az új uraságtól elvuladvá; a birtok kézről-kéze vándorol, mint a bolti portéka. A család megmaradt tagjai szétzülve tengődnek; aki belőlük élelők, életerős, az beállt a nemzeti munkába közkatonának; ha fiu, ha leány, diplomát szerez és dolgozik. Néhol a temetés még nem volt meg, de mint járvány idején, aki épnek látszik is, dögróvason. A kuriákat az adósság álmosta. A czimer még az ajtó felett; a kapuból még négyesfogat jár ki; névpokor még huzza a cigány; egy-egy furdózás még százakat nyel el. De mindez már váltóra meg. A dob előbb-utóbb megperdül és a dob-szóra összeomlik minden.

A baj gyökere még ma is az okatlan költekezésben rejlik. E szerencsétlen családok a kétszer-kettőt nem bírták megtanulni. Sem a nők, sem a férfiak. A férfi látja, hogy a gazdálkodás évről-évre több költséggel jár — megkét-szereződött a cselédbér, a napszám, — a jövedelem pedig stagnál, ha ugyan nem csökken; mégse igyekeznek okse-rűben gazdálkodni, a munkaerőt, földet, termékeket jobban kihasználni, a föld termőerejét mesterségesen fokozni, a kedvező értékesítés idejét kivárni: a gazdálkodás az uri birtokokon more patrio foly tovább; maga a gazda uras-kodik, az intézkedést a botos-ispán, vagy a csürös-gazda végzi; a birtok hozamát mellékjövedelemmel — tej-, vaj-, zöldség-, gyümölcsértékcséssel, méhészettel, okserű baromfi-tenyésztéssel — növelni eszeágában sincs; hiába is lenne, mert az ily munka háziasszonyi felügyeletet kíván, a munkások folytonos ellenőrzését; erre pedig az elkenyveztetett s a komoly munkától elszokott uriaszony nem hajlandó. A gazda tehát beéri annyival, hogy a botos-ispánnal ő elégedetlen, a munkabéreken ő sopánkodik, a termést ő adja el, még pedig lábon, jó előre; jó, ha még a különbözetet nem kell megfizetnie. Költségvetést csinálni a gazdasági kiadások apasztása, eszébe sem jut. Így minden csapás váratlanul találja s új adósság forrásává válik; de a meg-bomlott egyensúlyt az esetleges jobb termés is állítja helyre, mert annak árát okatlanul elköltik egy-egy furdó-zésre, beburorzkodásra; sokszor egy-egy bál is egész esztendő feleslegét elnyeli.¹ Elnyelni a farsangolás sok-szükségest is: váltóra veszik ki a lakást, váltóra szuroznak, váltóra járnak összejövetelekre és váltóra veszik a divatos kalapot, ruhát; s kontóra a fűszert és a húst, néha hónapszámra. Ez már az asszony vétke. Háztartási költségvetést nem csinál, háztartási naplót nem vezet; számatlanul költi a pénzt, amit férjétől kap; számo-

latlan kontózik sokszor férje hite nélkül is,¹ annak a leg-nagyobb meglepetéseket szerezve. Ez a hazug viszony azután további keserű gyümölcsöket is terem: a titokban költekező nő nem mer férjének szemrehányást tenni azért sem, ha az viszont máshol költi pénzét — kártyán, vagy rosszabb helyen — az ő hite nélkül. És a fiuk és leányok ezt látják, ebben nőnek fel. Megszokják a föllentést, az igazság leplezését, elhallgatását és nem szokják meg az őszinteséget. És, ha rákerül a sor, a fiu maga is csinál titkon adósságot; a leány, mielőtt férjhezmenven, önállóvá válik, maga is kontózik. Ez egy szűzenletes cirulus viti-osus, melyből uri családjaik nem bírnak kivergődni. A becsületbeli tartozások miatt elkövetett öngyilkosságok s a sikkasztások és hamisítások nagyrésze, melyekbe a tönk szélére jutott családok belesodródnak, ebből a hazug viszonyból ered.

Van már egy jelentékeny töredék olyan is, amelyek a maga s a más kárán okulva, okosan gazdálkodik, józan beosztással él és komolyan dolgozik. Ez a rész megtartja vagyonát, sőt szeregetyi vissza, ami elveszett; a gazdasági haladásnak is barátja, igyekszik és tanul. Ebben a meg-tisztult, ép részben rejlik a szebb jövő záloga.

Ám, sajnos, ez még mindig elenyésző kisebbség. A többség csak kezd okulni.

A középosztályi megmentésére tehát az első lépés, melyet nem tehet meg e családok helyett senki más, az okatlan költekezés megszüntetése, a józan költségvetés s a pontos gazdasági és háztartási napló; de főként az őszinteség az anyagi dolgokat illetőleg. Az államokat a hazug költségvetés s a hazug pénkezelés deficite és korrupcióba sodorja; a családokat anyagilag és erkölcsileg semmissíti meg.

Vannak más bajok is. A munka meg nem becsülése, mely a gentryben annyira meg, hogy az tagjaiknak a ledér-életét, az erkölcsi botlást megbocsátja, de azt, aki becsü-letes munkájával keresi kenyerét, kizárja és nem ismeri. Ebben a felfogásban rettenetes nemzeti fejedelem rejlik: mert ragadós az és terjed lefelé. Ma már a társadalom minden rétegében megvan, a hőmezővásárhelyi nincsetlen kétkézi munkástól, aki feleséget dolgoztatni szívegyellén, a meggazdagodott iparosig, ki fiából a lóversenyekre járó ficsurt nevel. Ezzel együtt jár a góg lefelé, a kezük vagy eszköz munkája után élők lenézése és az anyagi függés s elszegényesedés, mely maga után vonja az erkölcsi függet-lenség elvesztését is és végeredményében oka annak, hogy az adósságban vergődő, hitelezőjétől függésbe jutott ember csak a maga bajával elfoglalva, hogy abból kigiz-zolhasson, kénytelen meghunyászkodni olyan előtt is, akit semmire sem becsül, kész feladozni meggyőződését és végre elveszti érzékét a nemes, nagy dolgok iránt s eltom-pul finomabb erkölcsi érzéke is. Innen ered közelünk süllyedése s az erkölcstenség a nagy feladatok iránt. Itt a baj tünetén, az eladósodottságon, az állami beavatkozás s a hiteligyek rendezése segíthet; de annak gyökerét ki nem irthatja más, mint a társadalmi felfogás gyökeres átalakulása. Ha ez a társadalom meg nem tanulja a mun-

¹ Egyik híres telvidéki vármegyében pár év előtt fényes megye-bál volt, egy-egy szép asszonyon, leányon egész évi termés ára selyem, csipke. Harmadnapra pedig kippattant a vármegyey pénztár panamája, mely ezer meg ezer ára károsodását jelentette, s amelyben a fél vármegye érdekelve, sok előkelőség vétkes volt, de azért az utírtásaság vigan mulatott tovább.

¹ Egyik előkelő fővárosi üzletben egyszer egy előkelő uriaszony fiúval hallatára, önzekulcsolt kézzel, remegve kérte a czéig férjét, hogy az Istentér, férjének ne mutassa a számlát, — potom néhány száz forintról volt szó, — várja be a cséplést. Egy földbirtokos-képviselő felesége pedig azzal állította férjét, hogy magának s eladólányának mindig titokban hozatta föl az új ruhát, kalapot, s a jámbor család fő szemét azzal szurta ki, hogy: magunk alakítottuk át, elkem.

kát megbecsülni, akkor azt a végpusztulástól meg nem menti a legokosabban szervezett földterhementesítés sem.

De a henyélsből, mely nálunk, ismétlem, nem csupán egyes osztály, hanem az egész társadalom bűne, melyet csak az nem követ el, akinek módjában nincs, más, eredményében rombolóbb veszedelm is származik: az erkölcsi élet elfajlása; mely a középnel és már a fényűző, élvezethajhászó városi középosztállyal is az egy gyermek-rendszerben nyilvánul; erre vezethető vissza az érzelmi élet tulntengése: a férfiak kicsapongása s a nők flirtelése. A családok erkölcsi romlása ebből fakad; a válások nagyrésze erre vezethető vissza.

Sőt lényegében a munka meg nem becslése s az uri semmittevének és szórakozásnak, mint életideálnak, kultusza szüli a fonák társadalmi felfogást a becslétről is, mely kártya- és társadalom azt a férfit, aki könnyelműen csinált kártyaadósságot ki nem bírja fizetni, kigolyózza, megbélyegzi és öngyilkosságba kergeti, ellenben a női becslület elrablóját bevalasztja akár becslületbírói elnöknek is. Az erkölcsi felfogás e megromlása a nemzeti erő elapadását is maga után vonja, mert a férfiak erkölcselensége mindennél szülőke lett a nők ama bűnös üzemeinek, melyek őket az anyai hivatás teljesítésére képtelenné teszik.

Persze, mindezen bajoknak egy még mélyebben fekvő közös gyökérük: a vallásos hit s ezzel az erkölcsi alap megazulása. Lelkismertetük veszítette el azt a finomabb érzékenységet, mely a tulfinomodott fajokat az erkölcsi elajlásodástól megóvja. Amint hogy a gyógyulás is azokban a családokban mutatkozik, melyekben a hit s azzal az erkölcsi alap újra megszilárdult.

Am hol vegyék uri családjaik e józan életfelfogást, holott nevelésük erre őket elől nem készíti? Az ezen családokban nem él hagyománykép, miként a polgári elemnél; tehát a neveltetesnek kellene megadnia. Am a nevelés főtenyezője: a családi kör példaadása, épp ellenkezőre tanít. A többi tényező pedig ezt a hiányt nem pótolja.

A leányok neveltetése e családokban ma is hézagos és felületes. Mint az iskolai statisztikából látható, de mint köztudomású is, a józan szellemű, gyakorlati polgári iskolákat e családok veszik legkevésbé igénybe; a felsőbb leányiskolákba is csak egy-egy évre adják be leányaikat.¹ A helyett többnyire jött-ment, felületes képzetségű, idegen nevelők kezére bízzák őket, minek folytán hájivá maradnak főként a gyakorlati életben fontos rejálmereeteknek, a mennyiségtaannak, a természetrajzi, vegytani és fizikai ismereteknek, az egészségtaannak; — arról nem is szólva, hogy ez az idegen szellemű nevelés nem fejleszti ki bennük erőse a nemzeti öntudatot, tudatának maradnak hazájuk történelmét, földrajzát, irodalmát, művészetét illetőleg és vakon bámúlják az idegent; — még kevésbé a kötelesség-érzetet hazájuk társadalmával, gazdasági fejleszttével (csak a honi ipar nem-pártolására utalok) szemben. Ehhez járul az a sok erkölcsi gyom, melynek magvát a fogékony gyermeki lélekben a mindenféle benne-ok, jött-ment kétes előéletű nevelők — a külföld selejtése — hintik el. Szinte szerencsések amaz uri lányok, kiket jövőjükért való aggodás képezébe juttat. Uri asszonyaink egyrészenek lelki üressége, felületesége, bűnös magyartalansága innen ered. Mert ezeken a hiányokon a velük született okosság, az istenadti józanészs nem segít; sem a lelkelet mélységét a felületes víadámság nem pótolja.

¹ Bezzeg igénybe veszi a zsidóság! Polgári és felsőbb leányiskoláinkban a tanulóknak fele, néhol 60—70 % a zsidó. Így van a fiú középiskoláinkban is, főként a reálban s kereskedelmi és ipariskoláinkban.

Ép oly hibás, mert egyoldalú, a fiuk nevelése. Kéneveztetik az uri fiut, leánytestvérei rovására; belénevelik az önzést, a saját személyének tulbecsülését, a munka megvetést. Akárhány fiu legyen a családban, józan, gyakorlati életpályára — kereskedőnek, iparosnak, gépészmérnöknek — egyet se adnak; nyomják valamennyit a gimnáziumba; aki a legszamarabb, azt gazdálkodásra fogják; akinek esze van, de nem tanul és könyelmű, azt beszorítják ösztöndíjassnak a katonaiskolába. Tehát arra a pályára, amelyik ma a legtöbb belátást, legjózanabb számítást, legönállóbb gondolkodást kívánja, a legbutábbat; arra pedig, amelyik a legskamlósabb, amelyiken a botlás, a legkisebb könnyelműség is a legsúlyosabb következményekkel jár, s amely a legszigorubb erkölcsi önfegyelmet kívánja, a katonáira, a legkönnyelműbbet. A tönkrement gazdák, a quietált és öngyilkos katonatisztek statisztikájában megvan erre a felelet.

Az uri fiuk java tehát gimnáziumba s a jogra megy. Tehát oda, ahol a reális ismereteket csak mellekesen, vagy sehogy sem tanítják. Ami belőlük hiányzik: a gyakorlati érzék s az agynak a számításra s a természeti tények megfigyelésére való képessége, azt itt meg nem kapják. A grammatika s a humanoriák tulntengése ezen osztály fiatalval szemben, melynek ép az ellenkezőre, a reáliakra volna szüksége, végtetes hiba. A politikai érzék idő előtt kifejlődik bennük, megalkudni a körülményekkel, alkalmazkodni a viszonyokhoz s a viszonyok kedvező alakulásától s az emberek segítségének fölhasználásától — vagy: protectio, nexus — várni a boldogulást, nem pedig saját erőfeszítésétől; ebben merül ki a mai uri fiu tudománya, ki hasz éves korában kész, blazirt szalonhős.

Amiben nagy része van iskoláink, de főként egyetemünk rideg szellemének s ez utóbbi szerencsétlen elhelyezésének. A szülők szárnya alól kikerülő, magára hagyott, tapasztalatlan, de máris nyegleges, hencszésre hajlandó ifju, ki tele van álszeméremmel, bele kerül a nagyvárosi élet forgatagába, megnyílnak előtte annak jourjai és homályos rejtelmei, melyek testi-lelki egészségét aláássák. Később, mikor családot alapít, ártatlan gyermekei adják meg arról az idő előtti féktelen szadadságban töltött éveknél. Ösüdat és ragyogó fővárosunk egyéb parasita-virányát láthatatlan, de sajnos, nagyon is fájdalmasan érezhető szálaak kötik vidéki uri családjaik belső életéhez. — Nem egészségesebb az az életmód sem, melyet az urfi ellen nem őrizett, hosszas vakációzásai s a vizsgákon való elhasalási közben otthoni falujában folytat. Az erejét a gazdálkodásban hasznosító, komolyan tanuló urfi fiu, kivétel; nagyreszük hétszámra, hónapszámra csak henyl, iszik, kártyázik, legfeljebb bált rendez. És — restség az ördög párnája — nagyrésze van a falusi nép erkölcsi romlásában; amit az uri társaság dehogyan is ró fel szegényeül; sőt még dicőségére válik.

Ezeken az egészségtelen viszonyokon változtatni kell. A nélkül a középosztályt a fizikai és erkölcsi pusztulástól meg nem menti semmi.

De hogyan? Folyt. köv.

A nőegylet közleményei.

A jótékony nőegylet köszönete.

A debreczeni jótékony nőegylet december 30-án tartott Szilveszter előesti mulatsága egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült, amennyiben 1375 kor. tiszta jövedelmet hozott a nőegylet árvaikat nevelő és

szegényeket gyámolító pénztárának. A rendező-bizottság ezután mond hálás köszönetet mindazoknak, akik a mulatság sikerének biztosítására közreműködtek és pedig első sorban a mamáknak, akik kis gyermekeiket a babakiállításra átengedték, a kedves kis babáknak, akik oly ügyességgel töltötték be szerepüket, Szathmáry Mihályné urasszonynak, aki az esti pénztárnál fázadozott az egylet érdekében; Békéssy Ilonka, Kálmánzsbely Kató, Zádor Irén, Péntes Ilonka, Szabó Kata és Komlóssy Rózsa urleányoknak, akik remek tánczokkal anyai lelki gyönyörűséget okoztak; Fóthi Frida urleányának, a debreczeni színház tagjának, aki művészi énekével emelte a mulatság értékét; Szabó Elek urnak, ki vig monológjának pompás előadásával derűltséggel tartotta a jelenlévőket; a Perczel nővéreknek, kik a gyönyörű tánczot betanították; végül Letzter József urnak, ki a gyönyörű babakiállítást művészi érzékkel, fáradhatatlan buzgalommal és végtelen ügyességgel napokon át rendezte. A nögyelet választmánya pedig hálás köszönetét fejezi ki a rendező-bizottság minden tagjának, mert valóban fáradhatlan tevékenységüknek köszönhető az elért erkölcsi és anyagi siker.

Nyugtázás és köszönet.

A debreczeni jótékony nögyelet december 30-án tartott Szilveszter előestéjén a következő felhívatásokat tették: Csanak János 12, Kardos László, Láposy Ferencné, dr. Kola Jánosné 10—10 korona, Dicsőfi József 8, Domahidy Elemér 7, Komlóssy Dezső, dr. Kovács József 6—6, Csanak József, Szabó Sándor 5—5, dr. Nagy Zsigmond, Gara Alajosné, Martinek Ferencz, Stern Ignác, Kovács Mihály, Ranunkel Ede 3—3, Nasch József, Erber Ernő, Fisch Lajos, Brunner Edéné, dr. Tervey Tamás és Kiki 2—2, Hegedűs Sándor 1 koronát.

Czukurászdára adományoztak: Kardos Lászlóné 4 kor., Csiffi Katalin 10, dr. Ujfalussy Józsefné 10, Kiss Áronné 10, Szale Györgyné 10, Kaszanyiczky Andorné 4, Telegdy Lászlóné 5, Bory Beláné 4 koronát. Dicsőfi Józsefné sütemények, Vecsey Zoltánné 1 sonka és sütemények, Komlóssy Arthurné 1 torta, Fráter Erzsike 1 torta és pogácsa, Kardos Lászlóné 6 üveg tokaji bor, Treller Józsefné apró sütemények, Reviczky Lászlóné 3 torta és 100 drb sütemény, dr. Tüdös Jánosné 100 drb ostyá és torta, Karay Sándorné 1 torta, Békéssy Sámuelné 2 torta, Oláh Miklósné 1 torta, Vég Gyuláné sütemények, Szücs Kálmánné 50 drb sütemény, Kolbényer Kálmánné 2 torta, dr. Kola Jánosné 1 torta, Lestyán Adorjáné 1 torta, dr. Kovács Józsefné 1 torta, özv. Szabó Jánosné teasütemények, Komlóssy Dezsőné kandirozott gesztenyét, dr. Ujfalussy Józsefné 100 drb sütemény, Orosz Endréné 1 üveg likör, Kovács Józsefné 1 torta, Szabó Sándorné 2 torta, Komlóssy Lajos 2 üveg pezsgő, Szabó Kálmánné, Péntes Sándorné, Vértessy Lajosné, Szávay Gyuláné, Szalay Józsefné és Riesz Lipótné 2—2 liter fagyaljat.

A borsátórbán adakoztak: Wespéry Zoltánné 12 üveg rizling, Sesztina Jenóné 12 üveg rizling, Nagy Lajosné 10 üveg kerti bor, Oláh Miklósné 5 üveg kerti bor, Péntes Sándorné 5 üveg kerti bor, Géresi Kálmánné 10 üveg kerti bor, dr. Tüdös Jánosné 15 üveg kerti bor, Szálló szövetekez 20 üveg bor és 10 üveg cháteau, Komlóssy Dezsóné 12 üveg kerti bor, Dicsőfi Józsefné 10 üveg kerti bor, Csanak József 25 üveg bor, Kaszanyiczky Endre 10 üveg bor, özv. Sesztina Lajosné 10 korona, Csanak János 10 üveg bor, Márton Imréné 10 üveg bor, Szoboszlay Sándorné 12 üveg bor, Szabó Lajos Fiai 15 üveg rizling, Tóby József 15 üveg zöldsízviáni,

Rickl Antalné 4 korona, Beke László 15 üveg bor, Szabó Lajos igazgató 12 üveg bor, Tóth István 15 üveg bor, Poroszlay László 15 üveg bor, Lestyán Adorján 4 üveg érmelléki. Az adakozó urasszonyok és urak fogadják a debreczeni jótékony nögyelet legbensőbb közsületét.

A jótékony nögyelet köréből.

A jótékony nögyelet f. hó 7-én tartott választmányi ülést Veresné Szathmáry Teréz urasszony elnöklésével. Az ülésen jelen voltak Szabó Kálmánné és Wespéry Zoltánné alelnök, továbbá özv. Brunner Edéné, özv. Békéssy Sándorné, Sesztina Jenóné, Sás Beláné, dr. Tüdös Jánosné, Szücs Kálmánné, Fráter [Erzsike, Kolbényer Kálmánné, Vértessy Lajosné és Koncz Ákos egyleti titkár. Az ülés megnyitása és a mult év legjegyzőkönyvének hitelesítése után elnök nőleg szavakban kívánt boldog újévet a választmányoknak, szíves szavakban kérve a választmány munkásságát a jövőre. A választmány ezután tudomásul vette a pénztárnoki jelentést, melyszerint a decz. 30-án tartott Szilveszter előestéjén bevétel 2693 korona, kiadása 1318 korona volt és így a tiszta bevétel 1375 korona. A választmány a rendező-bizottságnak és a közreműködőknek köszönetet szavazott és elhatározta, hogy február elején egy koronás társasestét rendez, érdekes műsorral. Végül a választmány kimondta, hogy tekintettel arra, miszerint a szegények száma felszaporodott és ez idő szerint mintegy 80 szegényt segít egy állandóan — mindaddig, míg jövedelmi forrásai meg nem szaporodnak, több szegényt nem vesz fel. Kisebb ügyek tárgyalása után elnök bejelenti, hogy az ev. ref. egyház presbiteriuma 600 koronát küldött a nögyeleti árvaháznak árvatartására. A jótékony nögyelet ugyanis kérelmet intézett püspök ur ó méltóságához, engedj meg, hogy a jótékony nögyelet az év utolsó napján gyűjtést rendezhessen az ev. ref. templomokkal. A nt. presbiterium azon megokolással, hogy a debreczeni jótékony nögyelet nem felekezeti jellegű, aképpen határozott, hogy a gyűjtés engedélyének megadásá helyett 600 koronát küldött az egyletnek, mely levélben köszöni meg a szíves adományt.

Nyugtázás és köszönet.

A debreczeni jótékony nögyelet árvaházának karácsonyfájára a következő adományokat tették: Wolarka Nándor dr. püspök ur 30 kor. Szüts Miklós árvaszéki elnök ur 10 kor. Kugler Mihály nyug. vasuti felügyelő ur 10 kor. Vámos Károly ur 20 kor. S. Szabó József tanár ur 4 kor. Engel Ignác dr. ur 5 kor. dr. Fráter Imre főorvos ur 4 kor. Mayer Jenő ur 5 kor. Szabó Kálmánné urasszony 4 kor. Wespéry Zoltánné urasszony 4 kor. Szabó Miklósné urasszony 4 kor. Szabó Sándorné és Tóth Beláné urasszonyok 2—2 kor. dr. Árvay Gézánné urasszony 1 kor. Továbbá Sesztina Jenóné urasszony 40 méter ruhaneműt, Wespéry Zoltánné urasszony 12 pár harisnyát, Horváth Jánosné urasszony 9 üveg befőttest, egy téli kabátot, két nagy angora kendőt, Szabó Kálmánné urasszony 40 barancsot, Békéssy Sámuelné urasszony 20 darab süteményt, Fráter Erzsike urleány egy doboz czukoralakot, Csiky Lajos tanár ur 18 drb. különféle czukrot, Donogán és Somossy urak 2 ágytakaró pokróczot. Ezenkívül Szallár Ferencné urnó gyűjtése az árvaház részére: Balogh Istvánné urnó 2 véka búzát, Bánya Istvánné 2 véka búzát, Polgári Józsefné 1 véka búzát, továbbá Veress Istvánné, özv. Mike Ferencné, Gyórfy Istvánné, Zöld Mihályné, Márk Endréné 2—2 koronát, ifj. Balogh Istvánné urnó 3 koronát és özv. Lengyel Imréné urnó 4 koronát. Fogadják a nemes lelkű adakozók a jótékony nögyelet benső köszönetét.

Debreczen város prokuratorainak instrukciója 1638-ból.

1. Hogy a Város szabadsága és privilegiuma ellen a prokurátor senki causáját fel ne vállalják, Bíró avagy Tanács hite avagy engedelme nélkül.

2. Hogy mindenik Procurator az ő Principálisának igazán szolgáljon mind törvény végelszakaftáig, ha remédium leszen benne is. Ne halogassák pedig, hanem az mikor az Birák reá érkeznek, dolgokba pracedáljanak és végbevigyék a causát, akik felvállaltanak.

3. Hogy egyik Procurator a másikkal ne correspondáljon, avagy concordáljon a peresek injuriájokra; egyik a másiknak titkát a causába meg ne jelentse, hanem kiki az ő Principálisát igazán, híven szolgálja és teljes tehetősége szerint defendálja.

4. Ha valamely causans, valamely Procuratornak vagy Procatornak tanácsával akar élni és megbeszélni neki ügyét vagy Procatornak ajava fogadni, tehát mások ne kötelezze magát, hanem annak szolgáljon, aki ügyét véle megbeszéllette.

5. Hogy az szegény peres embert, aki mindenén tul nem fizethet, ereje felett ne sarcolhassák, illetlen gazdálkodásra ne erőltessék, rendelt fizetőkkel causánként 5 frt. megelégedjenek.

6. Tanácsbéli Urainkat, csak a legkisebbeket is nyelvekkel meg ne sértsék, akár részességből, akár valamely bosszuságból, alioquin tiszteitől gyalázzattal fosztódnak meg.

7. Ketten egy causához ne kötelezzék magukat, hogy az másfél Procator nélkül meg ne fogyatkozzék. Az idegen Procator Tanács hírével állhasson be, mert különben be nem jöhet Procátorkodni a Városi Procatorok ellen, akik hitesek.

8. Mikor a causans avagy peresemberek a perelkedést evitálni akarják és egymás között megakarnak egyezni, avagy békeléni compositio szerint a Procuratorok ne ellenkezzenek, a pereseket maguk hasznukért háborúságba ne indítsák, hanem a békeséget köztük megengedjék. Mindazonáltal ha a causa oly leszen, amelyben Bíró Uram hite és engedelme nélkül a békeség nem lehet, legkiváltképpen amely causa tisztesség dolgában forog, a Procuratorok arra kötelesek legyenek, hogy az ilyen causakban intsek arra, hogy Bíró Uramnak elsőben hirt tegyenek és Bíró Uram engedelmeiből békeljenek meg egymással.

9. Hogy a Procuratorok az ő Principálisoknak injuriájokra, bosszuságokra, az ő Principálisának adversariusával, peressével, az ki ellen ő Procurator, annak sem háznál, se másutt nem vednengeskedjék, ne igyék, hogy részeg korában tett beszélgetésével Principálisának kárt ne tegyen, mert gyakorta a részeg ember többet szóll annál, ami kellene.

10. Ha valaki esztendő Procátort fogad, 20 forintot adjon neki.

11. Vidéki emberen a Procuratorok többet vehessenek egy, két vagy három forinttal a causának és az emberek állapota szerint.

Közlí: K. Á.

A városi nyomda 1905. évi mérlege.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1904-ben elrendelte, hogy az óségi városi nyomda 1905. január 1-től önálló kezelésbe vessék. Az 1905. évi alább közölt eredmény igazolja a rendelkezés helyességét,

amennyiben a nyomda 1905. évi forgalma 32,000 korona tiszta hasznót eredményezett. Az üzleti eredmény kétségkívül a gondos vezetésben keresendő. A nyomdai felügyelőbizottságban szakértnak ítélik, kik midőn a modern technika eszközeit bevezették az üzembe, tisztában voltak azzal, hogy csakis azon vállalat mutathat fel erkölcsi és anyagi sikert, mely az okos, czélravezető és hasznos beruházásoktól nem idegenkedik. Emellett a felügyelőbizottság nagy lelkiismeretességgel, pártatlan buzgalommal intézte a vállalat ügyeit, hogy hálátlanság volna el nem ismerni ezen bizottságnak a nyomda fejlesztése körül szerzett valódi és értékes érdemeit. A felügyelő bizottság rendelkezéseit az utolsó pontig teljesítették *Ember Lajos* ügyvezető és *Kereszlessy István* h. ügyvezető szakértelmű felhasználásával és pártatlan gondos munkásságukkal. Nem szabad megfeledkezniük a mi nyomdánk intelligens, buzgó munkásairól sem, kiknek szintén nagy érdemük a vállalat erkölcsi és anyagi sikere. Elmondhatjuk tehát a kedvező üzleti eredmény láttára, hogy szerencsés gondolat volt a nyomda önállósítása. A szép haszon meg van anélkül, hogy olcsó reklámokkal dolgozott volna a vállalat. A reklámot szakértelemmel, buzgó munkássággal és a felek óhaját minden tekintetben tisztelében tartó jó és diszes munkával pótolta.

A nyomda 1905. évi mérlegét a következőkben mutatjuk be:

Vagyon: Pénztár készlet 3919 kor. 31 fillér; folyó számlán elhelyezve 13,200 kor; tartozások 36,793 kor. 24 fillér; letét 200 kor; áru készlet 13,393 kor. 59 fillér; felszerelések értéke 85,000 korona.

Teher: Debreczen sz. kir. város tőkeszámla 110,000 kor; hitelezők 9506 kor. 14 fill.; kétes adósk tartalék 922 kor. 73 fillér. *Nyereség 32,077 kor. 27 fillér.*

Hírek.

— **Öröndetes hír.** A m. kir. orsz. statisztikai hivatal által kibocsátott adataiból örömmel látjuk, hogy a legkisebb számu kivándorlás esik Hajdu vármegyére, amennyiben az elmúlt év december havában csak 6 lélek vándorolt ki a megyéből.

— **Az ideji sorozások.** A honvédelmi miniszter leirt a törvényhatóságokhoz az ideji sorozások ügyében, elrendelven, hogy az állandó bizottságok a fősorozás megejtése végett legyenek állandó készenletben. A mostani politikai viszonyok azonban oly bonyolultak, hogy valószínűleg az idén sem lesz sorozás.

— **A tizedik gyógyszerárt.** Róth Miklós szentesi okl. gyógyszerész a helügyminiszterhez folyamodott személyjogi gyógyszerárt megnyeréséért. A helügyminiszter a folyamodást véleményezés végett leküldte a városi tanácshoz. Róth Miklós a Bethlen- és Mester-utcák sarkára kéri a gyógy sztárt felállításának jogát, azzal támogatva kérelmét, hogy Debreczennek kevés gyógyszerárt van. Mi azonban azt mondjuk, hogy nincs szükség tizedik gyógyszerártára és hisszük, hogy ezen nézetünket osztani fogják az illetékes tényezők és nem fogják javasolni az engedély megadását.

— **A járók tisztítása.** Van nekünk szabályrendeletünk a házak előtt elvonuló járók tisztántartására. A háztulajdonosok egyrésze be is tartja a rendelkezést, igen sokan azonban nem tisztítják le a házuk előtt elvonuló gyalogjárót. Felhívjuk rendőrségünk figyelmét a járók tisztántartására, mert a havas és zuzmárás időben igen

könyven történhetnek láb- és kéztörések. Aki nem gondol a tisztántarással, azt meg kell büntetni.

— **A villamos világítás ügye.** A városi tanács a napokban bontotta fel a villamos telep építésére vonatkozó ajánlatokat. Két ajánlat érkezett be és pedig a Ganz-gyár és a Siemens—Schucker-gyár ajánlata. A tanács mint olcsóbbat, az utóbbit fogadta el. Ha a Ganz-gyár nem felebbez, úgy hamarosan megkezdődik a telep építése.

— **A város képvisárlása.** A városi tanács a debreceni műpártoló-egylet képképvásárlásán két képet vásárolt a város részére 1030 korona értékben. A képeket Bakoss Tibor, Bosznay István, Pálffy József, Nadler Róbert és K. Kovács László festőművészek festették. A képeket ideiglenesen a polgármesteri szobában helyezték el.

— **Elszámolás** a deb. jótékony nőegylet 1905 decz. 30-iki Szilveszter előestéjéről. **Bevételek:** Személyjegyekből 729— korona. Páholij jegyekből 310—, Gyermekjegyekből 20—, Képsorsolási jegyekből 448—, Felléltetésekéből 110—, Borsátorban 766.44, Czukrárszobán 309.96 korona. **Kiadások:** Teremért 400—, Képvásárlás és sorsolási eng. 220.10, Rendőri engedély 18—, Rendezési és cigány költség. 306—, Meghívók és bélyege 120.60, Peczsgő és savanyúviz 184.02, Felszolgálás és bérkocsik 48.20, Szoba bérlet 22.20 korona. Összes kiadás 1319.12, Tiszta haszon 1374.28, Együtt 2693.40 korona.

Debreczen, 1906 jan. 8. **Szűcs Kálmán,**
növegyt. pénztárnok.

— **Minimax a városházán.** A városi tanács két darab *Minimax*-ot rendelt meg a városi levéltár részére. A *Minimax* mint a kísérletek igazolták, igen alkalmas, különösen a szobátűzek rögtön való eloltására. Mivel pedig a közlekvéltárban igen értékes dolgok vannak felhalmozva, igen helyes intézkedés volt esetleges veszedelem esetén mentőeszközökről gondoskodni.

— **A tanács sajtópöre.** A városi tanács január 5-én tartott rendkívüli ülésében a következő határozatot hozta: A Népszava és a Magyar Szó Budapestben megjelenő napilapok január hó 4, illetve 5-ik napján megjelent számának bemutatása mellett előterjesztetik, miszerint az említett hírlapokban, a Kovács Gusztáv kinevezett főispánt városunkban ért inzultus alkalmával a városi tanácsot rágalmazó állítások és becsületsértő kifejezések foglaltatnak, s azokat megtorlatlanul a városi tanács nem hagyhatja.

Határozat: »Kovács Gusztáv kinevezett főispánunk 1906. évi január hó 2. napján városunkba érkezete alkalmából történt felett a városi tanács 91—1906. sz. alatti iktatott jegyzőkönyvében sajnálatát, és az abban résztvevőknek kárhözátását már 1906. évi január 3-ikán kijelentette volt. De mert a Népszava és a Magyar Szó című napilapok a városi tanácsot olyan rágalmakkal illetik, mintha a lefolyt zavargások kezdeményezésében és irányításában részes volna, mivel azokban sem közvetve, sem közvetlenül a tanács egy tagjának sincsen része: a tanácsot s annak tagjait rágalmazó állítások és becsületsértő kifejezések megtorlására úgy az említett napilapok, mint a netán hasonló rágalmakat közlő egyéb hírlapok ellen is sajtópert indíttatni rendel a városi tanács és azoknak vitelére dr. Bakonyi Samu ügyvéd, országyűlési képviselő urat megbízta és felkéri«.

A városi tanács nagyon bölcsen és nemcsak a maga tekintélyének érdekében, hanem az egész város tisztessége nevében cselekedett, mikor a sajtópört a rágalmazásokat közlő lapok ellen megindította. A Népszava és a Magyar Szó különben is nagy örömmel hurcolják meg városunkat

a nyilvánosság előtt és nem első esetben gyaláznak bennünket. Meg vagyunk győződve, hogy nevezett lapokat példás büntetésben fogja részesíteni a sajtóbírórság.

— **Az utca népe.** Több alkalommal megemlékeztünk már arról, hogy utcáinkon, különösen ünnep- és vasárnapokon milyen gyalázatos arcpirítós beszédek folynak. És bár több ízben felszólaltunk, javulást nem látunk. Tiszteséges érzésű ember megbotránkozik és ha véletlenül útja a piac-utczai aszfalt fele vezet, futva menekül onnan, hallva azt a sok mosdatlan beszédet, ami csak úgy ömlik szét mindenfelé. Miután most úgy is benne vagyunk a rendcsinálásba, nagyon jó volna, ha a rendőrség ezen gyalázatos állapotok megszüntetésére is kiterjesztené figyelmét és megbüntetné azokat, kik arczáfan viselkedésükkel másokat megbotránkoztatnak.

— **A körkermence külön kezelése.** Vettük a következő levelet: Tekintetes Szerkesztő Url! Becses lapja, mely a város dolgairól nyíltan és igazságosan ír, ez ideig nem foglalkozott a városi körkermence dolgaival. Engedje meg tehát, hogy e tekintetben szerény véleményemet előadhassam. Azt tapasztaltuk ugyanis, hogy úgy a gázvilágítás, mint a nyomda önállósítása, nem is említve a városi szeszkereskedést, szép jövedelmet hoznak a házipénztárnak. Örülünk, hogy nem teljesedett be azoknak jóslata, kik ezen vállalatoknak jövőjén kétségbeesetten panaszkodtak. Az üdvös eredmény láttára azt a kérdést vettem fel, nem volna-e a város házipénztárára hasznosabb és jövedelmezőbb a körkermencek külön kezelésbe vétele? Miltóztassék ezen kérdéshez hozzászólani vagy esetleg tért adni azoknak, akik hozzászólni kívánnak. Tisztelettel: Debreczenben, 1906 január 8. Egy városi bizottsági tag.

Szíves készpénzzel közöljük ezen sorokat, nézetünket azonban ez alkalommal még nem nyilvánítjuk... Felkértünk azonban a válasza egy szakértő, aki rövid időn belül ki fogja fejteni e tárgyban nézetét.

— **A város részére készített nyomtatványok értéke.** A városi nyomda most mutatta be a város részére készített nyomtatványok értékét. Az 1905. év folyamán készült nyomtatványok értéke 18,449 korona 20 fillér. Ugyancsak a városi nyomdában a városi köz- és kultúr-intézmények részére a következő értékű ingyenes nyomtatványok készültek: Színház 1500 kor. Ev. ref. egyház 300 kor. Ev. ref. főiskola 500 kor. Gazdasági-egylet 658 kor. Szabad iskola 117 kor. Tüzoltó-testület 125 kor. Hittanszaki önképző-kör 266 kor. Magyar irodalmi önképző-kör 366 korona.

— **A közkórház kibővítése.** A január 5-ikén tartott közigazgatási bizottsági ülés a városi közkórházra vonatkozólag a következő határozatot hozta: »A körházi bizottság küldöttségének azon jelentését, melyszerint a debreczeni közkórház — annak megvizsgálása alkalmával — teljesen rendben találtatott, a közigazgatási bizottság tudomásul veszi. Minthogy azonban köztudomás szerint a körház helyiségei a betegek befogadására elégtelenek és ezen körülmény minden vizsgálat alkalmával hangoztatva van, a közigazgatási bizottság felhívja a tanácsot, hogy a közkórház kibővítése iránt lehetőleg mielőbb intézkedjék«.

— **Borvársá Gyöngyösdön.** A »Hevesmegyei Gazdasági Egyesület« a nm. m. kir. Földmiveltésügyi Miniszter ur támogatásával és Gyöngyös városával kötölte, 1906. évi január hó 14. és 15-én Gyöngyösön, kereskedelmi alapon, II. borvársát rendez. Bővebb felvilágosítást nyújt a vásárrendező bizottsága által erre vonatkozólag szer-

kesztett falragasz, valamint a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala Gyöngyösön.

— **Utcai fák.** Ismeretes tény, hogy a városok utcáin nehéz megfelelő szép és tartós jó sorfákat föltelniei és egészségesen megtartani. Nem minden fa alkalmas erre a célra. Irtthon egyes szakemberek már régebben, mint kitűnő sorfát ajánlották a magyar hársfát (Tilia tomentosa). Az Országos Magyar Kertészeti Egyesületben is (többször szót emeltek e mellett a szép hársfa mellett. Ennek dacára nem terjedt egy, ahogy megérdemelte. Most egy tekintélyes külföldi újság szerkesztője, Schultze stettini városi kertgazdájáról ismertetőjében a nagy városok utcáin irtetni szokott hársfa fajtaikat, valamennyi között a legjobbnak hirdeti a magyar ezüst-hársfát. «A legjobb fásor-hársfa és talán a fásorfák egyik legjobbját a magyar ezüst-hársfa (Tilia tomentosa)» — mondja Schultze. Szép, zart koronát képez, csaknem minden nyeres nélkül és az alul ezüstfehér levele, fölü sötét kékeszöld. Lombját rendszerint novemberben, csak a fagy beálltával hullja. Kár, hogy a többi fajhoz képest ez a hársfa kissé mehezen ümrethető át. A magylevélű hársfát (Tilia platyphyllos), mivel lombját idő előtt hullja, a fásorfák között teljesen törőni kívánom.

A magyar ezüst-hársfa parhokba és kertekbe mint díszfa stánt nagy alkalmas a különbözően azok a vidékeken, ahol méhtenyéssel foglalkoznak, kívánatos lenne, ha ez a tartós és szép fa mentül nagyobb mértékben meggyerőné a kertkedvelők pörpörögését.

— **A tábla élnöke.** Porubszky Jenő, a debreczeni kir. íteletábla élnöke f. hó 10-ikén érkezett meg városunkba. A hivatalos esküt január 11-ikén tette le az új élnök.

— **A sáskairtas költségéi.** A hortobágyi sáskairtas költségéinek ügyében a földmivelési miniszter a következő leiratot küldte a városi tanácsához: «A 1905. évi sáskairtas tárgyában f. év szeptember hó 15-én 12,020. szám alatt kelt jelentésére értesítem a tanácsot, hogy a betervezett számadások megvizsgálatán, megállapított, hogy a Hortobágyon eszközölt sáskairtas alkalmával összesen 32,201 kor. 50 fillér kiadás merült fel. A felmerült és megállapított kiadások fedezésére szolgál a földmivelési miniszter által annak idején folyósított 10,000 korona, valamint a Debreczen város által viselendő 10,000 kor. Az ezen összegben felül az ebbeni távirati rendeletk alapján Debreczen sz. kir. város közönsége által előlegezett 15,201 kor. megtérítése iránt egyidejűleg intézkedtem, utasítván a debreczeni m. kir. adóhivatalt, hogy ezen összeget Debreczen sz. kir. város polgármesterének helyettesítő hivatali nyugtájára fusse ki. Budapest, 1905. december 27-én. A miniszter meghagyásából: Szabovics Lajos, miniszteri osztálytanácsos.

— **Birtokparcellálás.** Lippich Gusztáv nyugalmazott főispán a szajoliak részére 360,000 koronáért megvette a Kohner Albert és Zsigmond peteszigeti birtokát. A birtokot egy és tíz holdas részletekben parcellázzák. A finanszírozást a szolnoki mezőgazdasági takarékpénztár teljesíti. Ebből az alkalomból Lippich Gusztávnál a napokban a szajoli gazdák 15 tagu küldöttsége tisztelet, a községi jegyző vezetésével és halás köszönetüknek adtak kifejezést.

— **A halál, mint anyakönyvezető.** Nemrégiben történt, hogy Kerepes község érdemes jegyzője, Thurányi István agyonlőtte magát. A boldogtalan ember üneplő ruhában, kora reggel odaült íróasztala elé s közvetlenül az öngyilkosság előtt maga jegyezte be halálát a halottakról vezetett anyakönyvbe. Minden adatot pontosan bejegyezt, a halál idejét, okát pedig ezt írta: golyó általi halál. Végül a bejegyzést is aláírta, mint bejelentő és anyakönyvezető. A helygömszter most megsemmisítette a ritka anyakönyvi bejegyzést azon az alapon, hogy a halott nem jogosult a saját halálását bejegyezni s nem szerepelhet, mint bejelentő.

— **Védkezés a ragadós száj- és körmőtájs ellen.** A földmivelésügyi miniszter valamennyi vármegyei alispánt és törvényhatósági joggal bírálókat város tanácsát körrendeletben hívta föl, hogy a ragadós száj- és körmőtájs helyekbe kövesse és erélyes elfojtására szükséges intézkedéseket mindenkor nyomban fogantossák. A miniszter körrendeletében rámutat arra, hogy csakis a szögürő intézke-

déseknak lehet köszönni, hogy a ragadós betegség ma alig 15 vármegye 26 községében van meg, úgy, hogy alapos a remény annak teljes leküzdésére s így az állatvilágot föllendítésére.

— **A Balaton behalásítása.** A balatoni halászlászlai társulat, halállományának szempontjára végett, legutóbb 12 métermássa 2 éves nem tartóvadászként helyezte el a Balatonban. A halak elhelyezésénél részt vett a földmivelésügyi miniszternek képviseletében Tervey Imre m. táncos és az orsz. halászati felügyelőség vezetője Landorf János min. oszt. tanácsos és számos érdeklődő tőhalgazda. A társulat legutóbb számos tenyészkepes angol törpeharcsát is szerzett le ugyanezen célra.

— **Jóváhagyás.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése tudvalevőleg 500 koronát szavazott meg a sárospataki ev. ref. főiskola segélyezésére. Ezen összeg adományozását a helygömszter a napokban érkezett leiratával jóváhagyta.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** A kir. íteletábla határozata szerint adótartozást exek alatt is lehet teklékönnyitve hakebelizni. A gazdát cseledje által elkövetett kihágásért csak akkor lehet büntetőjogilag felelősségre vonni, ha a cselekmény elkövetésében részesev terhel. Törzskönyvvezetelen közutakon az esetleges elszántás az ut határának bizonytalansága esetén nem büntethető. A kihágást elkövető cseledt ellen a hat havi elévülési időn túl a kihágási eljárást még az esetben sem lehet megindítani, ha az eljárás a cseledt gazdája ellen folyamatban is van.

— **Hirdetmény.** A földmivelésügyi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyészési felügyelőség útján, az 1906. évi selyemtenyészésre ingyen ad selymérpetét, illetve selymerhyót mindazoknak, kik selyemtenyészéssel foglalkozni kívánnak. Akik selyemtenyészéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénél, aki a községben a selymérpete kikeltésével meg van bízva. A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére. Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezi magát: 1. Hogy a selyemtenyészési felügyelőség, illetőleg közögeinek atításait mindenben pontosan teljesíti. Hogy ha a kikeltő vagy felügyelő utatításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni. 2. Hogy senki másról, mint az országos selyemtenyészési felügyelőség közögeitől tenyészésre petét el nem vállal. 3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítja és petermelésre semmi szin alatt sem. 4. A termelt gubókat a selyemtenyészési felügyelőség e célból megbízott közögeinek beváltás végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szin alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajánlőkozza. Ha a község előjárósága különös helyeket vagy órákat jelez meg a levélzésére, a tenyésző köteles ezen rendeletet pontosan betartani. 5. A gubók élő állapotban kilogrammonként legalább is a következő árban fognak beváltatni: **Az I. osztály.** Ide tartozik az olyan gubó, amelyen semmi folt, vagy barázda nem látható, mely teljesen ép, tiszta és egészen kemény. Továbbá az olyan gubó, mely nagyságra ugyan kisebb, vagy amelynek kötése lazább, de emellett egészen tiszta és kemény; végül ide tartozik általában a mézskóros gubó, de ha ez piszkos, vagy olyan gyenge, mint a pókbáló, úgy akkor a hasznavehetetlen, vagyis a III-ik osztályba sorolattik. Ezeknek beváltási ára **kilogrammonként 2 korona 20 fillér.** **II. osztály.** Ide tartozik a kevésbé kemény, egészen tiszta gubó. Továbbá a foltos, de száraz, a sávós (barázdált) és renyhékóros gubó; végül ide tartozik azon gubó, amelyben két vagy több háv van; amelyből a pille már kibujt, vagy az egér megrágtá. A második osztályba gubóval váltatik be a gubókról leszedett kőcz is, de csak akkor, ha az nem mocskos és semmiféle szemét nem található benne. Ezeknek beváltási ára **kilogrammonként 1 korona 10 fillér.**

A hasznavehetetlen gubók, vagyis a teljesen piszkos és azon gubók, melyeknek selyemburkolata olyan laza és pókhálóserű, hogy benne látható a hernyó vagy báb, továbbá a gubókról leszedett piszkos kőc. Ezek beváltási ára **kilogrammonként 20 fillér.** Megjegyeztetik azonban, hogy amennyiben azt az időközben esetleg beálló kedvező körülmények megengedni fogják, — a beváltási árak fel-fognak emeltni, ugy, mint ez az 1905. évi beváltás előtt is történt. 6. Minden tenyésztő ugyanakkor, midőn a hernyót kapja, egyuttal kap minden gramm után 3 iv tenyésztőpapirt és 5 drb lyuggatott papirt és azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egy hőmérőt is, melyet előfordulni tartozik és melynek ára a beváltás alkalmával a gubóvételről fog tőle levonatni. Egy hőmérő darabonként 10 fillér; a tenyésztő-papir ára ivenként egy fillér, a lyuggatott papir ára pedig darabonként fél fillér. 7. Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak, kereskedőnek, hazalónak stb. eladnák, a törvény értelmében meg fognak büntettetni, később meghatározandó összeg erejéig. 8. Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolvány-könyvecske találatnék, akkor ezen igazolvány-könyvecskére kiadott összes pete, illetve selyemhernyók, jegyzőkönyv felvétele mellett el fognak koboztatni. 9. Az, aki nem keltet hernyót, hanem petét kap és ezt önmaga kelteti ki, a termelt gubó mennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkel együtt selyemtenyésztési igazolvány-könyvecskét, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek visszaszolgáltatja; ellenben minden dobozért 20 fillért tartozik megteríteni.

M. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség.

Szerkesztői üzenetek.

— Dr. Nagyön szívesen közölnék becses cikkelyét, ha politikai lap volna **A Város.** Így azonban nem tehetjük. A becses cikkely felől méltóztatssék intézkedni.

Nemo. Hogy a felvetett esetben mi fog történni, ki tudná megmondani? Ma erre a kérdésre nem tudunk egyes feleletet adni. A többire magán levelében válaszol a felelős szerkesztő.

Többségek. Hogy a napokban nálunk lefolyt sajnálatos eseményről nem írunk lapunk multikori számában, annak száz és egy oka van. A helyi napilapok elmondták a történeteket, másrészt lapunk írása kizárja az ezzel összefüggő kérdések tárgyalását és magyarázatát.

— s. — r. **Helyben.** Méltóztatssék a cikkelyt beküldeni. Az mit sem tesz, ha őn nincs velünk egy vétevényen a Hortobágy hasznosításának kérdésében. Nagy gyöngöseség volna tőlünk csakis oly cikkelyt közölni, melyek a mi nézetünket vallják. Éppen azért, ha a cikkely tárgyalogosan van megírva, nagyon szívesen közöljük, mert az az elvünk: győzzön a jobb.

Kíváncsi. Erre igazán nem tudunk határozott feleletet adni, mert mi is csak a lapokból haljuk, hogy vissza fog jönni.

Másolat.

1277. sz.

Csász. és kir. szegedi 2. sz. loávtató-bizottság.

Tekintetes városi tanácsnak.

Debreczen.

Mint hogy fent nevezett loávtató bizottság az ismételt magasabb helyről kapott rendelet folytán, a szükségelt loállományának legnagyobb részét közvetlen a lótenyésztőkől óhajta vásárolni, felkérem a tekintetes városi tanácsot, miszerint ezen közérdek előmozdítására hozzájárulva, a tavaszszal eladó 3 éves csikókat a fentnevezett bizottságnak rövidesen bejelenteni méltóztatssék.

Egyuttal bátorodom szinte becses tudomására hozni, hogy az előirtaknál magasabb árakért is lesznek csikók bevásárolva.

Szeged, 1905 december 28.

Jékey, ezredes.

A másolta hitelül: Debreczen, 1906 január hó 7.

Ráics Gyula,
v. kiadó.

17.332. sz.
1905.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város gazdasági főtisztgyűlése által eladásra kijelölt 10 drb. bikának nyilvános árverésben leendő eladása rendeltetvén el, ezen árverés 1906 január hó 15-ikén az orsz. baromvásárterem délelőtt 9 órakor fog megtartatni. Miről a venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az eladásra kijelölt bikák a város epreskerti telepén előzetesen megtekinthetők.

Debreczen, 1906 január 11-én.

A városi tanács.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutjában országban és jótállás mellett eszközi FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalat Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

Uri dívat, kalap és fehérenemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujlussy-ház Angol női bluzsokat, férfi fehéreneműeket és kezenyelveket mérték szerint a legszebb kivitelben készit-

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványozzaiklap.
Műkő- és Czementárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átvesztek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmantus** és **csömöszölt** Czementesövek, Csatornázás.
Beton és Granito Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.